

S. I. Georgieva

STAGES OF STUDIES OF BULGARIAN MIGRANT DIALECTS IN THE UKRAINE: DYNAMICS IN TIME AND CURRENT STATE

The article examines the stages of research of Bulgarian migrant dialects in Ukraine in the XIX—XXI centuries. Bulgarian immigration dialects for a long time remain the subject of study in descriptive, lingvogeographic, comparative, genetic, ethnolinguistic and sociolinguistic aspects.

Key words: the Bulgarian language, Bulgarian dialectology, Bulgarian immigration dialects.

С. И. Георгиева

ЭТАПЫ ИССЛЕДОВАНИЯ БОЛГАРСКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЧЕСКИХ ГОВОРОВ В УКРАИНЕ: ДИНАМИКА ВО ВРЕМЕНИ И СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ

В статье рассмотрены этапы исследования болгарских переселенческих говоров в Украине с XIX по XXI в. Болгарские переселенческие говоры уже долгое время остаются предметом внимательного изучения в дескриптивном, лингвгеографическом, сопоставительном, генетическом, этнолингвистическом и социолингвистическом аспектах.

Ключевые слова: болгарский язык, болгарская диалектология, болгарские переселенческие говоры.

УДК 811.161.2'282.36

М. С. ДЕЛЮСТО

ПАРАДИГМАТИКА ІМЕННИКА В УКРАЇНСЬКІЙ ПІВДЕННОБЕССАРАБСЬКІЙ ГОВІРЦІ

Статтю присвячено опису парадигматики діалектного іменника. Автор на підставі свідчень діалектних текстів, записаних від носіїв української південнобессарабської говірки, встановлює специфічні риси субстантивної діалектної словозміни — уніфікацію і функціональну лакунарність та суміжні з ними явища.

Ключові слова: говірка, діалектний текст, іменник, граматична форма, відмінок, уніфікація.

Українські південнобессарабські говірки, частково досліджені А. А. Москаленком [15], Т. П. Заворотною [10], А. М. Муқан [16; 17], В. П. Дроздовським [7; 8], П. Ю. Гриценком [4; 5], описані в «Атласі української мови» (т. 3, ч. 2), і сьогодні потребують уваги мовознавців. Адже, маючи переселенський характер, що зумовило наявність у мовленні діалектоносіїв рис усіх трьох наріч (південно-західного, південно-східного та північного), функціонуючи у полілінгвальному середовищі (у межиріччі Дністра і Дунаю суттєво представлені 5 національних мов: українська, російська, румунська, болгарська, гагаузька — та їх діалекти), ці унікальні говірки, на жаль, докладного системного вивчення ще не отримали. Особливо це стосується граматичного рівня діалектної системи, що й визначило актуальність пропонованої статті.

Об'єктом аналізу обрали відмінково-числову парадигму іменника базової степової говірки Південної Бессарабії — с. Шевченкове Кілійського р-ну Одеської обл. — найбільшого осередку компактного проживання українців у Наддунав'ї (за інформацією виконкому Шевченківської сільради українці становлять 93,5 % населення, росіяни — 4,5 %, молдаване — 1 %, болгари — 0,5 %, інші національності — 0,2 %). Для її вивчення використали методологічні засади дослідження граматичного рівня діалектної мови — діалектну текстографію та застосування інваріантної моделі-матриці.

Джерелом дослідження послужили діалектні тексти, записані від 30 носіїв говірки — 22 жінок і 8 чоловіків 1918—1944 років народження (переважно наративи, зрідка — діалоги), загальний обсяг 59 787 слововживань (10,5 а. а.); а також матеріали «Атласу української мови» [1].

Зауважимо, подібно до інших українських говірок, на словозміну іменника досліджуваної говірки впливають фонетичні процеси, напр., палаталізація /p/ (*x^lmar'і, dvo^lp'і*); відмінювання іменника зберігає архаїчні елементи, напр., функціонування субстантивних форм наз. в. множини у позиції знах. в. у назв істот (*do^lyiti ko^lrovi*), форм род. в. III відміни з флексією *-и* (*z^llosti, ^lnakosti*) тощо.

Вивчення субстантивної морфології говірки на підставі діалектних текстів та з використанням інваріантної моделі-матриці уможливило й фіксацію специфічних явищ, що стосуються

не лише типів відміни, а й динаміки системи відмінювання. До них відносимо уніфікацію та функціональну лакуарність.

У словозміні іменника уніфікація виявляється у взаємодії підтипів парадигм за твердістю/м'якістю, типів парадигм у межах частини мови, у спрощенні граматичної системи, у набутті парадигматики, у функціональній взаємодії граем та у варіантності форм.

Стирання диференціації твердого та м'якого різновидів відмінювання діє переважно у бік активізації твердого типу (формальні показники твердого типу діють у м'якому типі). Так, у I відміні іменників м'якого та мішаного різновиду в орудн. в. однини, окрім флексії *-йу* (*Х|фед'е^нйу*, *Олейу*, *Г|ришейу*), за аналогією до твердої групи поширене закінчення *-ойу* (*сажойу*, *Ал'ошойу*, *Сашойу*, *зе^нм'лойу*, *чере^нплиц'ойу*, *с ква^нсол'ойу*). Зазначимо, що закінчення *-ойу* в орудн. в. однини іменників м'якого підтипу звичайно виступає в східнополіських, подільських, слобожанських, закарпатських й степових говірках [1, т. 3, ч. 3, к. 23; 15]. У кличн. в. однини ці субстантиви мають флексію *-у* (*т'от'у*), а також закінчення *-о* (*н'ан'о*, *Над'о*), «засвоєне, імовірно, від іменників твердої групи» [21, с. 166].

Словозміна м'якої та мішаної групи іменників чоловічого та середнього роду II відміни зазнає впливу твердої групи у формі орудн. в. однини, тому у мовленні старших і молодших представників говірки переважає флексія *-ом* порівняно з *-ем*: *токарем*, але *дн'ом*, *г|рихве^нл'ом*, *вуг^нл'ом*, *Андрейом*, *гара'жом*, *коми'шом*, *дере^нв'ц'ом*. Флексія *-ом* в орудн. в. однини для іменників чоловічого роду м'якої групи колишніх *-jo-* основ має значне поширення в українському мовному континуумі [1, т. 3, ч. 3, к. 24]. Як зауважує І. Г. Матвіяк, вона вживається в цій формі «в карпатських говорах і в подільських та східнополіських говірках, зрідка в усіх трьох південно-східних, у середньополіському й західнополіському говорах та в решті південно-західних говорів» [13, с. 55].

На субстантиви II відміни чоловічого роду м'якого та мішаного різновиду відмінювання здійснюється вплив твердої групи і у формах дав. в. та місц. в. однини, де окрім закінчення *-е^нв'і* (*прис'ідателе^нв'і*, *хлопце^нв'і*), вони мають й закінчення твердої групи *-ов'і* (*на ко^нов'і*, *кажу вра'ч'ов'і*, *у шала'шов'і*, *по полотени'ов'і*), що спостерігається і в інших степових та подільських говірках [1, т. 3, ч. 3, к. 29]. Так В. П. Логвин щодо сіл Монаші, Черкеси, Стара Царичанка відзначає: «як і в сучасній літературній мові, у досліджуваних говірках місц. в. однини іменників II відміни зберігає закінчення *-ов'і*, *-у* та *-і*, причому *-ов'і* послідовно виступає у випадках з основою на м'який та шиплячий» [12, с. 36].

Рідше спостережено зворотне явище — вплив м'якого різновиду відмінювання на твердий. Зокрема, у формі род. в. однини іменників твердої групи I відміни, що спорадично мають флексію *-і*: *передала йо^нму шос' зверх н ор м'і*; *нахил'ус'а до бат'ушк'і*. Ці форми властиві й іншим говорам української мови [23]. Г.Ф. Шило писав: «Походження такого закінчення слід вбачати в аналогії до іменників жіночого роду м'якої групи — *зим'л'і*». Однак погоджуємося, що «окрім цих іменників, вплив на появу такого закінчення могли ще мати іменники основ на *-і*, в яких, до речі, таке ж закінчення, напр.: *ноч'і*, *т'ін'і*, *сол'і*» [23, с. 82].

Взаємодія між парадигмами є наслідком поширеного у діалектній мові явища хитання у граматичному роді. Окрім внутрішнього, вона має й зовнішній характер — виявляється у взаємовпливах у межах одного словозмінного типу та в межах різних. Зауважимо, що набуття іменниками іншого словозмінного типу спостережено і в інших степових говірках [22].

Зафіксовано випадки впливу іменників I відміни на II і III відміни. Так, за зразком твердої підтипу I відміни повністю змінюються іменники *метра*, *л'ітра*, *к'ілометра*, *грама*, *стола*, *призв'іс'ка*; за зразком м'якого підтипу — іменники *кроватьа*, *стул'а*, *шнел'а*, *жиз'на*; за зразком мішаного підтипу — субстантив *ко^нмиша*.

Взаємодія парадигм I та III відміни зафіксована в орудн. в. однини іменників жіночого роду III відміни, де окрім флексій *-йу* (*сол'йу*, *ноч'йу*) та *-у* (*ос'ін'йу*, *сол'у*), маємо *-ойу* (*нут'ойу*). Наявність фіналі *-ойу* у таких формах «є однією з цікавіших діалектних рис, що охопила значну територію південно-східних, південно-західних і частково північних діалектів» [2, с. 61]; див. також [1, т. 3, ч. 3, к. 31]. Вона, на думку С. П. Бевзенка, є результатом впливу іменників колишніх *-ā-* (*-jā-*) основ.

Тексти фіксують й вплив II відміни іменників на I. Про це свідчать форми кличн. в. іменників цього парадигматичного підтипу із закінченням — *у* (*сваше^нчку*), яке в українських говірках є результатом впливу іменників чоловічого роду *-jo-* основ, де воно виникло з аналогії до іменників колишніх *-j-* основ [2]. Крім того, С. П. Бевзенко відзначає, що «проникнення даної флексії в групу пестливих іменників жіночого роду може бути пояснене тим, що вони своїми словотворчими засобами (суфіксами) були дуже близькими до іменників чоловічого роду» [2, с. 63]. Кличні форми з флексією *-у* відомі й деяким південно-західним говорам [23].

Подібно до іменників II відміни, які у формах род. в. множини мають закінчення *-й* (*шоф'йор'й*, *бол'т'й*, *кор'м'й*), у род. в. (знах. в.) множини іменників I відміни, як і в інших південно-східних [2], південно-західних [6; 23] та північних говорах [1, т. 1, к. 219] також виступає ця флексія (*жанх'вет'й*, *ха'т'й*, *видумк'й*, *собак'й*, *п'яници'й*, *сп'ідниці'й*,

к^{ир}ни^ц'і^й). Якщо в літературній мові I відміні «властиві одиничні випадки відхилення від нульового закінчення» [20, с. 313] у цій формі (*б^{аб}ів, г^{уб}ів*), то у досліджуваній говірці це явище більш поширене: флексія *-і^й* зафіксована у 23 випадках, а нульова — у 25. В. П. Дроздовський відзначав, що у південнобессарабських говірках «флексію *-і^й* з наголосом на ній найчастіше набувають іменники жіночого роду I відміни, у яких наявний суфікс *-к-*» [8, с. 147]. Однак, як бачимо з прикладів, у говірці с. Шевченкове цієї закономірності не спостерігається, оскільки закінчення *-і^й* широко представлене й в іменниках без суфікса *-к-*. Відзначимо, що флексію *-і^й* у род. в. множини зафіксовано і в іменників III відміни (*б^{ол}'ез'н'і^й, м^е'дал'і^й, м^{исл}'і^й*), які, ймовірно, у цій формі зазнали впливу I відміни.

Відзначаємо також вплив II типу відміни на IV, про що свідчить фіксація у текстах безсуфіксної форми орудн. в. іменника IV відміни з флексією *-ом* (*з'вар^иш бор^ич с кур'ч^ом*). Цей факт підтверджує зауваження А. М. Муқан, що в наддунайських говірках «іменники середнього роду II та IV відмін на *-а, -я* в орудн. в. однини уподібнились до іменників середнього роду на *-о* (*л^{ист}'ом, кур'ч^ом*)» [18, с. 207]. Подібне явище відоме й іншим степовим говіркам [19] та деяким південно-західним [1, т. 2, к. 188; 7].

У межах II відміни спостережено взаємодію родових підтипів. Так, словозміна субстантивів середнього роду II відміни впливає на іменники чоловічого роду, оскільки у формах множини іменники чоловічого роду з м'яким та твердим кінцевим приголосним основи, як і в інших степових та слобожанських говірках [1, т. 3, ч. 4, с. 207, 197], у наз. в. мають, поряд з закінченням *-і*, флексію *-а* (*вч^{ит}'ел'а, шоф'ер'а, тракт'ор'а*). Дослідники степових говірок пояснювали таке явище «впливом відповідних форм сусідніх російських говорів» [16, с. 195]. Однак вважаємо, що ця специфічна риса зумовлена граматичною аналогією до іменників середнього роду цієї ж відміни, які у наз. в. множини мають відповідну флексію (пор.: *пол'а, мор'а, села, стада*). Зауважимо, що флексія *-а* поступається флексіям *-и* та *-і* за частотою уживання, пор.: *-и/-і* — 45 форм і *-а* — 9 форм.

Натомість словозміна іменників чоловічого роду впливає на словозміну субстантивів середнього роду. Так, у род. в. множини подібно до іменників чоловічого роду субстантиви середнього роду II відміни мають закінчення — *і^й* (*сам со'б'і пригот'ов'а^йе і поло'тенц'і^й і тру'ну об'ит'*).

Словозміна множинних субстантивів впливає на парні іменники I відміни, оскільки у формі род. в. множини іменник *но'га* зафіксовано з флексією *-ей* (*йа вес' час с'іно скирд^увала / шо но'гей позб^ивалас'а*). Зауважимо, що закінчення *-ей* у цій формі іменників I відміни характерне для багатьох поліських і частини південно-західних говорів [1, т. 3, ч. 3, к. 25]. Вважаємо, що флексія *-ей* у род. в. множини може бути результатом аналогії до множинних іменників (*д'ітей, кур'ей, грошей, двер'ей*), адже іменники *руки* і *ноги*, як відомо, називають потенційно множинними, оскільки частіше вони функціонують у формі множини. Появу цього явища Ф. Т. Жилко пояснює впливом колишніх іменників *-й* основ на інші основи, а також зазначає, що «зрідка ця риса виявляється в південно-східних говорах. Наприклад: *но'гей, ру'кей* (степові говірки)» [9, с. 82].

Нечисленні іменники іншомовного походження мають функціонально неповну парадигму. Запозичені субстантиви на *-о* (*к'іно, рад'іво, пал'то, к'іло*) відмінюються носіями говірки за зразком II відміни як *се'ло* (*та так ми й не'бачили і не'знали ц'ого к'і'на; ран'че ж не'ходили до клуб'а / к'і'на не'було; йа про'жила не'померла без'к'і'на; розр'ішали по'к'ілу моло'ка на х'верм'і брат'*). Ця тенденція простежується і в інших говірках, зокрема степових [7; 16] та середньонадніпрянських [14].

Серед незмінюваних іменників є й абрєвіатури, що виявляють подібні ознаки. Так, реалізовані у текстах лексеми *ДОСАФ, МТС* у род. в., знах. в. та місц. в. змінюються як іменники II відміни (*п'ішо^у от до'сафа на курси шоф'ер'о^у; а цей дир'ектор ен'тесу'каже; в'ін бу^й у ен'тес'і тим / агро'номом*). Зафіксовано також втягування до словозмінних парадигм середнього роду незмінюваних абрєвіатур на зразок *с'іл'но* (*в'с'іл'ні раб'ота^й*). Такий характер відмінювання цих іменників відзначали й інші дослідники наддунайських говірок [18].

Відзначимо також і вплив ад'єктивного типу на різновідмінювані іменники. Тексти свідчать, що за зразком ад'єктивного типу можуть змінюватися й різновідмінювані іменники — чоловічі прізвища типу *Б'режн'ей* (*а то'д'і вже / при Б'режн'евому / ми с'тали жит'добре*).

Зазначимо, що результатом взаємодії між типами та підтипами відмінювання є варіантність форм. У іменників це явище властиве формам кличн. в. однини I відміни (*д'очко, с'ваше'чку*), формам наз. в. (*род'іт'ел'і, вч^{ит}'ел'а*) та род. в. множини (*шоф'іор'і^й, д'іло^у, год'о*) II відміни, род. в. множини (*но'чей, м^{исл}'і^й*) та орудн. в. однини (*ноч'і^й, пу'т'о^й, сол'у*) III відміни, орудн. в. множинних іменників (*са'н'ами, сан'ми*).

З явищем міжпарадигматичної взаємодії перегукується й внутрішньопарадигматична, власлива відмінковим грамаем іменника. Зокрема, у текстах наз. в. взаємодіє з грамаемою кличн. в. (*мамо при'йшли; д'ад'ко ми зараз при'йде'мо*); грамаема род. в. — з грамаемами наз. в.

(тан'ц'і не^е знала), дав. в. (не^е прот'іу бо^гв'і; зверх норм'і) та місц. в. (у бат'ках); грамема знах. в. взаємодіє з грамемами наз. в. (оштрафували мати), род. в. (просити кох-точки) та місц. в. (поставит' на ногах); грамема орудн. в. — з грамемою знах. в. (йїздила за кусок хліба).

Більшість названих прикладів уподібнення можна кваліфікувати як спрощення чи рух до спрощення системи словозміни, що полягає й у відсутності деяких морфонологічних явищ, зокрема чергувань. В іменників відсутність субституції г—з, к—ц (хазайк'і, у книг'і) відзначено у формах дав. в. та місц. в. однини І відміни.

Уніфікація реалізується й у набутті словами з неповною в інваріантній моделі-матриці парадигмою повноти. Так, відзначено утворення протилежних та корелятивних числових форм іменниками *singularia tantum* (транспорт — транспорти) і *pluralia tantum* (Помазани — Помазан), відмінювання незмінюваних іменників (к'іло — к'іла). Натомість парадигматично комплектні в інваріантній моделі-матриці слова у говірці нерідко є функціонально лакунарними, що актуалізує необхідність перевірки їхньої комплектності/некомплектності додатковими прийомами. Функціональна лакунарність — відсутність реалізації у мовленні діалектоносіїв певної граматичної форми з певним граматичним значенням — насамперед пов'язана з функціонуванням кличн. в. усіх типів відміни, непрямих відмінків іменників IV відміни й незмінюваних іменників. Наприклад, у текстах іменники, що позначають недорослих істот, типу *дит'а, те^л'а, йаг'на* репрезентовано насамперед формами наз. в. / знах. в. (*молод'ім зерно даруют' чи м'шюк // йаг'на чи в'іу'у; нас мален'к'і йаг'на та; л'ітом оце кур'чата / каче^л'на та / гуци^л'на та*). Складається враження, що носії говірки уникають вживання таких іменників у формах непрямих відмінків; подібне зауважено і в слобожанських говірках: *нашому те^л'а, йаг'на, пороc'а* [3, с. 144].

Отже, застосування інваріантної моделі-матриці та діалектної текстографії для опису діалектної словозміни іменника української південнобессарабської говірки свідчить: 1) особливим маркером діалектної словозміни є функціональна лакунарність; 2) за винятком IV відміни, можна використовувати традиційну класифікацію типів відміни з підтипами, з урахуванням відміни множинних іменників (хоча поляризація підтипів за твердістю/м'якістю кінцевого приголосного основи, а також відміна незмінюваних та різновідмінюваних іменників можуть нівелюватися); 3) словозміну визначає уніфікація — міжпарадигматична та внутрішньопарадигматична взаємодія, вирівнювання парадигматики, що відбиває загальну тенденцію до спрощення системи словозміни у говірці.

1. Атлас української мови: [в 3 т.]. — Т.1. Полісся, Середня Наддніпрянина і суміжні землі / [ред. тому І. Г. Матвіяс]. — К.: Наук. думка, 1984. — 498 с. — (391 карта); Т. 2. Волинь, Наддніпрянина, Закарпаття і суміжні землі / [ред. тому Я. В. Закревська]. — К.: Наук. думка, 1988. — 520 с.; Т. 3. Слобожанщина, Донеччина, Нижня Наддніпрянина, Причорномор'я і суміжні землі / [ред. тому А. М. Залеський, І. Г. Матвіяс]. — К.: Наук. думка, 2001. — 266 с. — (206 карт).

2. Бевзенко С. П. Історична морфологія української мови / С. П. Бевзенко. — Ужгород: Закарпатське обл. вид-во, 1960. — 415 с.

3. Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнослобожанських говірок: [Монографія] / К. Д. Глуховцева. — Луганськ: Альма-матер, 2005. — 592 с.

4. Гриценко П. Е. Генезис и семантическая структура сельскохозяйственной лексики украинских западностепных говоров: автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.02 «Языки народов СССР (украинский язык)» / П. Е. Гриценко. — К., 1980. — 27 с.

5. Гриценко П. Ю. Моделирование системы диалектной лексики / П. Ю. Гриценко; Відп. ред. І. Г. Матвіяс. — К.: Наук. думка, 1984. — 228 с.

6. Дзензелевский И. А. Украинские говоры Нижнего Поднестровья: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 661 «Языки народов СССР (украинский язык)» / И. А. Дзензелевский. — Одесса, 1952. — 15 с.

7. Дроздовский В. П. Украинские говоры Бессарабского Приморья (на материале обследования Саратовского, Татарбунарского и Белгород-Днестровского районов Одесской области): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 661 «Языки народов СССР (украинский язык)» / В. П. Дроздовский. — К., 1962. — 27 с.

8. Дроздовський В. П. Південнобессарабські українські говірки / В. П. Дроздовський // Праці Х республіканської діалектологічної наради. — К., 1961. — С. 132—155.

9. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови / Ф. Т. Жилко. — [2-е вид. перероб.]. — К.: Радянська школа, 1966. — 307 с.

10. Заворотная Т. П. Лексика украинских придунайских говоров: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 661 «Языки народов СССР (украинский язык)» / Т. П. Заворотная. — Черновцы, 1968. — 16 с.

11. Лисенко П. С. Деякі морфологічні особливості говірок правобережних (середніх) районів Черкащини / П. С. Лисенко // Середньонаддніпрянські говори. — К., 1960. — С. 22—44.

12. Логвин В. П. Морфологічна система говірок нижньої правобережної Наддніпрянини / В. П. Логвин // Територіальні діалекти і власні назви. — К., 1965. — С. 33—43.

13. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори / І. Г. Матвіяс; Відп. ред. П. Ю. Гриценко. — К.: Наук. думка, 1990. — 168 с.: іл.

14. Могила А. П. Словозміна в говірках середньої Черкащини / А. П. Могила // Середньонаддніпрянські говори. — К., 1960. — С. 44—64.

15. Москаленко А. А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської області. До IV Міжнародного з'їзду славистів / А. А. Москаленко. — Одеса: Вид-во Одеського пед. ун-ту, 1958. — 78 с.

16. *Мукан А. М.* Варіантність форм у деяких новостворених говорах української мови / А. М. Мукан // Українська діалектна морфологія. — К., 1969. — С. 191—199.
17. *Мукан А. М.* Украинские наддунайские говоры. Фонетико-грамматические особенности: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 661 «Языки народов СССР (украинский язык)» / А. М. Мукан. — К., 1961. — 16 с.
18. *Мукан А. М.* Українські наддунайські говірки. Фонетико-граматичні особливості: Дис. ... кандидата філол. наук / 661 Агафія Михайлівна Мукан. — Глухів, 1960. — 291 с.
19. *Омельченко З. Л.* Морфологическая структура восточнестепных говоров Украины: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.02 «Языки народов СССР (украинский язык)» / З. Л. Омельченко. — Ужгород, 1985. — 25 с.
20. *Сучасна українська літературна мова: підручн.* / [А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]; За ред. А. П. Грищенка. — [3-тє вид.]. — К.: Вища школа, 2002. — 439 с.
21. *Терешко Л. С.* Клична форма в українських говірках Одещини / Л. С. Терешко // Праці Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. — 1957. — Т. 147. — Вип. 6. — С. 163—169.
22. *Чабаненко В. А.* Особливості відмінювання іменників у степових говірках долини р. Кінської / В. А. Чабаненко // Українська лінгвістична географія. — К., 1966. — С. 95—102.
23. *Шило Г. Ф.* Південно-західні говори УРСР на північ від Дністра / Гаврило Федорович Шило. — Львів: Вид-во Львів. пед. ін-ту, 1957. — 254 с.

M. S. Delyusto

NOUN'S WORD-INFLEXION OF THE UKRAINIAN SOUTHBESSARABIAN DIALECT

The article deals with a description of noun's word-inflexion in individual dialect system based on the dialectal texts. The author establishes the peculiarities of realization of substantive grammatical categories of gender, number and case in the dialectal texts in comparison with other tools of their investigation.

Key words: dialect, dialectal text, noun, grammatical form, case, unification.

М. С. Делюсто

ПАРАДИГМАТИКА ИМЕНИ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОГО В УКРАИНСКОМ ЮЖНОБЕССАРАБСКОМ ГОВОРЕ

Статья посвящена описанию словоизменения диалектного имени существительного. Автор на основании данных диалектных текстов, записанных у носителей украинского южнобессарабского говора, устанавливает детерминантные черты диалектной субстантивной парадигматики — унификацию и функциональную лакунарность, а также смежные с ними явления.

Ключевые слова: говор, диалектный текст, имя существительное, грамматическая форма, падеж, унификация.